

Sygn. akt II A Ka 116/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2021r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Apelacyjnego Ewa Gregajtys (spr.)

Sędziowie Sądu Apelacyjnego Anna Zdziarska

Sądu Okręgowego (del.) Paweł Dobosz

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Grajber

przy udziale Prokuratora Gabrieli Marczyńskiej-Tomali

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 listopada 2021r.

sprawy z wniosku K. S.

w przedmiocie zadośćuczynienia - w trybie ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego - za krzywdę wynikłą z pozbawienia wolności

na skutek apelacji prokuratora i pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 18 stycznia 2021r. w sprawie sygn. akt XVIII Ko 101/19

- utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz K. S. kwotę 120 (stu dwudziestu) zł z tytułu zwrotu kosztów pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym,

- kosztami postępowania apelacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
	Sygnatura akt	<i>II A Ka 116/21</i>
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2.	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 18 stycznia 2021r. w sprawie XVIII Ko 101/19.

1.2. Podmiot wnoszący apelację

prokurator

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

pełnomocnik wnioskodawcy

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości – prokurator

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

**co do wysokości
zadośćuczynienia –
pełnomocnik
wnioskodawcy**

1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie prokurator	–	#	zmiana - pełnomocnik
---	---------------------------------	---	---	-----------------------------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
			Sąd Apelacyjny nie przeprowadzał postępowania dowodowego.		

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków

Lp.	Zarzut	
1.	<u>Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy:</u> Obraza art. 3 kpc oraz art. 232 kpc w zw. z art. 558 kpk poprzez uznanie, że wnioskodawczyni nie wykazała, aby w związku	# zasadny
2.		# częściowo zasadny
3.		# niezasadny
4.		# zasadny
1.		# częściowo zasadny

2.

z pozbawieniem wolności zachorowała na anemię, podczas gdy okoliczności te wykazała jednoznacznie zeznaniami.

niezasadny

zasadny

częściowo zasadny

Obraza art. 168 kpk poprzez przyjęcie, że nie można uznać, że 6-tygodniowy areszt spowodował zachorowanie przez wnioskodawczynię na anemię podczas, gdy okoliczność, że długotrwałe niedożywienie i szybka, znacząca – 10 kg – utrata wagi wywołują anemię, jest faktem powszechnie znanym.

niezasadny

zasadny

częściowo zasadny

Obraza art. 7 kpk poprzez dowolną ocenę dowodów i wyciągnięcie z nich wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego rozumowania, doświadczenia życiowego, wskazaniem wiedzy i uznaniem, że zasądzone odszkodowanie spełnia cel i wymogi określone w art. 8 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 2 Ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, w przypadku K. S. doznanych wskutek pozbawienia jej wolności w okresie od 26 marca do 9 maja 1946r. w związku z jej działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

niezasadny

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

Obraza art. 445 § 1 kc w zw. z art. 445 § 2 kc oraz art. 448 kc w zb. z art. 8 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy lutowej poprzez błędne przyjęcie, że zasądzona kwota

zadośćuczynienia jest kwotą odpowiednią w przypadku krzywd wnioskodawczyni, doznanych wskutek pozbawienia jej wolności w związku z jej działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Apelacja prokuratora.

Obraza przepisów postępowania:

– art. 7 kpk poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego sprawy, w tym zeznań wnioskodawczyni, z pominięciem kryteriów ujętych w tym przepisie,

- art. 366 § 1 kpk poprzez nie wyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy,

- art. 554 § 2a i § 2b pkt 1 kpk poprzez niezawiadomienie o terminie rozprawy i nieprzesłanie odpisu wniosku stronie jaką jest Skarb Państwa w osobie Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie, co pozbawiło go jego uprawnień procesowych.

Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na niezasadnym przyjęciu, że kwota 100.000zł zadośćuczynienia jest adekwatna, wyważona, spełniająca walor słuszności, odpowiedniości i godności w odniesieniu do rozmiaru doznanych krzywd i cierpienia wnioskodawczyni oraz bezpodstawnym przyjęciu, że była ona pozbawiona wolności od 26 marca do 9 maja 1946r.

	<p><i>tj. przez okres 6 tygodni, podczas, gdy brak jest jakiegokolwiek dokumentu, który wskazywałby na datę zwolnienia z aresztu, w sytuacji, gdy „zobowiązanie do zachowania tajemnicy” stanowiące podstawę ustalenia przez Sąd daty zwolnienia nosi datę poprawioną z dnia 9 marca 1946r. na kwiecień 1946r, co wskazuje na znacznie krótszy, 14 dniowy okres pozbawienia wolności.</i></p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Apelacja pełnomocnika wnioskodawczyni:</p> <p>Zarzuty 1 i 2.</p> <p>Sąd Okręgowy nie uchybił regułom wskazanym przez skarżącą. W sprawach odszkodowawczych, ciężar gromadzenia dowodów, z których strona wywodzi skutki w procesie, ustawodawca nałożył na strony, przyjmując tym samym kontradiktoryjny model procesu, nie pozbawiając jednak sądu możliwości wykazywania inicjatywy dowodowej z urzędu. Sąd I instancji orzekał w oparciu o taki materiał dowodowy, jaki w realiach rozpoznawanej sprawy, możliwy był do zgromadzenia, w szczególności na okoliczności konsekwencji dla zdrowia wnioskodawczyni jej pobytu w areszcie. W tym zakresie nie zabezpieczono żadnych dokumentów, stąd podstawę ustaleń mogły stanowić wyłącznie zeznania wnioskodawczyni. K. S. (poprzednio J.) wskazała natomiast przed zatrzymaniem byłam anemiczną</p>		

osobą, ale większych problemów ze zdrowiem nie miałam. Ja mało jadłam, nie miałam apetytu (k. 69) a nadto przed zatrzymaniem nie miałam potwierdzonej anemii (k. 70). Poniosła, że już wówczas chorowała na nerki i zapadała na różne przeziębienia związane z nerkami (k. 70). Relacjonując co do stanu zdrowia po opuszczeniu aresztu podała natomiast, że po zwolnieniu widać było, że mam anemię. Trudno mi powiedzieć, czy wypowiedział się na ten temat lekarz (k. 70). Na okoliczność stanu zdrowia wnioskodawczyni nie przedstawiła przy tym żadnej dokumentacji medycznej, stąd ustalenia w tym zakresie wynikają zasadniczo z jej wypowiedzi. Skoro zatem już w dzieciństwie K. S. chorowała na nerki, a zaburzenia tego organu, z racji jego roli w organizmie człowieka, często skutkują niedokrwistością a jednocześnie wnioskodawczyni samą siebie z tego okresu określiła jako anemiczną, czego symptomem był brak apetytu, to próba wykazania na takiej podstawie, że to aresztowanie spowodowało u niej anemię, nie może być skuteczna. Nie negując zatem okoliczności, że warunki aresztu niekorzystnie wpłynęły na stan zdrowia wnioskodawczyni, także tego fizycznego, nie ma przesłanek do przyjęcia, by to z tego powodu zachorowała na anemię.

W efekcie, mając na względzie wskazane okoliczności, ustalenia Sądu Okręgowego w tym zakresie są prawidłowe, nie wynikają z jakichkolwiek uchybień w sferze prawa procesowego, w szczególności obrazy tych przepisów, które skarżąca przywołała w zarzutach.

Zarzuty 3 i 4.

Chybiona i to w stopniu oczywistym jest ocena skarżącej, by Sąd Okręgowy zbagatelizował i to rażąco ogrom cierpienia psychicznego wnioskodawczyni wynikający z tymczasowego aresztowania. Autorka apelacji na uzasadnienie zarzutu nie tylko nie przywołała okoliczności, które pozostałyby poza sferą rozważań Sądu, ale nie wskazała argumentu, który mógłby chociaż uprawdopodobnić taką oceną. Analiza materiału dowodowego sprawy, który Sąd z należytą starannością poddał ocenie, nakazuje wykluczyć jakąkolwiek wadliwość ocen i ustaleń w tym zakresie, zatem tym bardziej ocenę, by były nieprawidłowe w stopniu rażącym.

Przepis art. 445 § 1 kc, do którego trafnie odwołuje się skarżąca, nie wskazuje kryteriów ustalania kwoty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowiąc wyłącznie, że ma to być suma odpowiednia. Okoliczności, które podlegają uwzględnieniu przy kształtowaniu wysokości zadośćuczynienia wypracowano zatem w orzecznictwie. Do takowych należą, przede wszystkim, czas pozbawienia wolności i warunki jego odbywania, wiek poszkodowanego, rodzaj i stopień cierpienia fizycznych i psychicznych, w tym doznane obrażenia ciała, w końcu poczucie bezradności, nieprzydatności społecznej, utrata dobrego imienia - zła opinia w środowisku. Zadośćuczynienie ma zrekompensować nie tylko cierpienie fizyczne, ale także niekorzystne skutki w sferze psychiki poszkodowanego, które nierzadko są znacznie bardziej dolegliwe i długotrwałe, aniżeli

dolegliwości fizyczne (tak Sąd Najwyższy w wyrokach m. in. z 27 lutego 2004r. V CK 282/03, z 9 listopada 2007r. V CK 245/07, z 8 czerwca 2011r. I PK 275/10, a w Izbie Karnej, m. in. - z 10 czerwca 2021r. IV KK 570/19, z 29 grudnia 2020r. V KK 125/20, czy z 14 kwietnia 2021r. I KK 207/20). Odnosząc przywołane kryteria do argumentów, które Sąd Okręgowy uwzględnił ustalając należną poszkodowanej sumę zadośćuczynienia, stwierdzić należy, że żadna z tych okoliczności nie została ani pominięta, ani też jej znaczenia dla przedmiotu postępowania Sąd nie zmarginalizował. Rekonstruując stan faktyczny sprawy Sąd ustalił, w szczególności, że wnioskodawczyni w dacie zatrzymania miała 15 lat, pozostawała tymczasowo aresztowana od 26 marca do 9 maja 1946r. W tym okresie, przez trzy dni i noce była wielokrotnie i długotrwanie przesłuchiwana, Sąd wskazał okoliczności, na podstawie których przyjął, że przesłuchania były wyczerpujące (cały czas w pozycji siedzącej, groźby spowodowania śmierci brata, krzyki i odgłosy bicia po wyprowadzeniu osoby, którą znała). Sąd ustalił także bardzo trudne, pod niemal każdym względem, warunki w celi, do której wnioskodawczynię przeniesiono po zakończeniu czynności, w końcu brak kontaktu z osobami najbliższymi przez cały czas pobytu w areszcie. Poza ustaleniami i oceną Sądu nie pozostały także te okoliczności, które dotyczyły sytuacji K. S. po opuszczeniu aresztu, w tym szykan, z jakimi spotkała się po powrocie do szkoły. W konsekwencji, wbrew stanowisku skarżącej, Sąd Okręgowy nie tylko uwzględnił wszystkie okoliczności istotne dla kształtowania sumy zadośćuczynienia, ale także nadał

im właściwą rangę. W realiach rozpoznawanej sprawy zasadnicze znaczenie ma niewątpliwie wiek wnioskodawczyni, która mając zaledwie 15 lat była zaangażowana w działalność na rzecz nieodległego bytu Państwa Polskiego i pomimo tego, że w aspekcie faktycznym i prawnym była dzieckiem, została poddana represji karnej tak, jak osoba dorosła. Wbrew twierdzeniu skarżącej, Sąd nadał należytą rangę tym okolicznościom, odpowiednio akcentując bezprawne pozbawienie poszkodowanej wolności za działalność przeciwko komunistycznemu państwu, co w przypadku osoby tak młodej, wymaga szczególnego podkreślenia, a jednocześnie, z tożsamego powodu właściwego uznania stopnia jej krzywdy.

W takich warunkach, stanowisko skarżącej, by Sąd Okręgowy kształtując wysokość zadośćuczynienia dla poszkodowanej na poziomie 100.000zł uchybił regułom dowodzenia i orzekł kwotę nieadekwatną do stopnia jej krzywdy, pozostaje w oderwaniu od argumentów, które w uzasadnieniu wyroku Sąd nie tylko przytoczył, ale poddał ocenie przy zastosowaniu kryteriów ujętych w art. 7 kpk. W następstwie tak dokonanej oceny, Sąd ustalił wysokość kwoty zadośćuczynienia, która zdecydowanie spełnia wymóg sumy odpowiedniej w rozumieniu art. 445 § 1 kc. W stanie faktycznym sprawy, to stanowisko skarżącej, by zasądzona kwota miała charakter symboliczny, pozostaje w rażącej sprzeczności z prawidłowymi ocenami i ustaleniami Sądu Okręgowego, a jako takie skutkuje oceną zarzutów apelacji jako

chybionych i to w stopniu oczywistym.

Apelacja prokuratora.

Zarzuty 1 i 2.

W świetle całokształtu okoliczności sprawy, nie sposób podzielić zastrzeżenia prokuratora, by Sąd Okręgowy dokonał ustaleń w zakresie czasu trwania tymczasowego aresztowania wnioskodawczynie w następstwie oceny dowodów nie respektującej kryteriów art. 7 kpk.

Dokumenty zgromadzone w sprawie bezspornie świadczą o tym, że K. S. została zatrzymana w dniu 26 marca 1946r, w tej też dacie przeprowadzono czynność jej przesłuchania i konfrontacji (k. 133, 135, 136-138, 142-146). Wbrew stanowisku prokuratora, treść dokumentów wraz z zeznaniami wnioskodawczynie, uprawniała Sąd do ustalenia, że w dniu 5 kwietnia 1946r. wobec K. S. zastosowano tymczasowe aresztowanie i środek ten był wykonywany do dnia 9 maja 1946r. Z wniosku z k. 133 wynika, że wnioskodawczynie była zatrzymana w okresie od 26 marca do 5 kwietnia 1946r, w tej ostatniej dacie zawnioskowano o areszt. Prokurator, podobnie jak Sąd, słusznie dostrzega mankamenty postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania wnioskodawczynie. Postanowienie, w szczególności, nie zawiera podstawowych danych – nazwiska prokuratora i pieczęci, co jednak nie oznacza, że nie stanowiło podstawy do wykonywania środka wobec K. S. (k. 134). Z treści tego dokumentu, jak i oświadczenia wnioskodawczynie wynika, że został on jej doręczony, co potwierdziła własnoręcznym podpisem (k. 268). Nadto, także

w innych dokumentach nadesłanych przez IPN, choć bez podania okresu wykonywania środka, wskazywane jest, że wnioskodawczyni była aresztowana za przynależność do (...) (k. 145, przegląd akt k. 131). Z jej zeznań wprost wynika, że była aresztowana ponad miesiąc (k. 71 ...ja byłam ponad miesiąc pozbawiona wolności. Wydaje mi się, że wyszłam na wolność w maju. Było wtedy ciepło. Wszyscy chodzili porozbierani...).

W konsekwencji, zeznania K. S., w powiązaniu z dokumentami, przede wszystkim postanowieniem w przedmiocie tymczasowego aresztowania, stanowią wartościową podstawę do ustalenia okresu, w jakim wnioskodawczyni pozostawała tymczasowo aresztowana. Skutecznej dla nich przeciwwagi nie stanowią argumenty, które prokurator powołał w apelacji. Uznanie, że mankamenty postanowienia o tymczasowym aresztowaniu mogą świadczyć jedynie o tym, że był to projekt decyzji, nie dość, że pozostaje sprzeczne z przywołanymi dowodami, to nawet dla skarżącego pozostaje w sferze domysłu, prawdopodobieństwa. Powyższe nie może zatem podważyć stanowiska Sądu Okręgowego. Tożsama ocena ma zastosowanie do twierdzeń apelacji w zakresie prawidłowości ustalenia na dzień 9 maja 1946r. daty podpisania przez K. S. dokumentu oznaczonego jako zobowiązanie do zachowania w tajemnicy przedmiotu przesłuchania (k. 132). Prokurator słusznie dostrzega, że oznaczenie miesiąca w dacie dokumentu jest przerobione, poprawione, jednak sposób naniesienia poprawki wcale nie uprawnia do takiego wniosku, jak przyjmuje prokurator. Ze sposobu naniesienia daty można przyjąć, że pierwotnie obejmowała

ona rzymskie oznaczenie marca – III, jednak przyjęcie, że została przerobiona na kwiecień – IV, wobec całokształtu okoliczności sprawy, nie znajduje uzasadnienia. Taka korekta, przeróbka daty, skutkowałaby pogrubieniem także znaku „I”, trudno bowiem uznać, jak inaczej autor mógłby przerobić rzymskie oznaczenie marca na kwiecień. Zatem, wbrew ocenie prokuratora, zasady logiki i doświadczenia życiowego prowadzą do wniosku, że intencją osoby, która dokonała przeróbki daty oświadczenia, była zmiana miesiąca z marca – III na maj – V. Za przyjęciem, że dokument został podpisany w maju wprost przemawiają przywołane wyżej zeznania wnioskodawczynie, która podała, że była aresztowana ponad miesiąc, a z opuszczeniem aresztu łączy ciepłą aurę i porozbieranych ludzi, a o taką pogodę zdecydowanie trudno w pierwszej dekadzie kwietnia.

W konsekwencji, wobec takiej treści dokumentów, Sąd Okręgowy słusznie ocenił ich zapisy w oparciu o zeznania wnioskodawczynie, która podała w sposób stanowczy, że była tymczasowo aresztowana ponad miesiąc.

Mając na względzie przywołane okoliczności, Sąd Apelacyjny nie podzielił zastrzeżeń skarżącego wobec tych ocen Sądu I instancji, które skutkowały ustaleniem, że wnioskodawczynie pozostawała tymczasowo aresztowana od 16 marca do 9 maja 1946r.

Nie zasługuje na uwzględnienie także to stanowisko prokuratora, gdy podnosi, że kwota zasądzona na rzecz wnioskodawczynie z tytułu

zadośćuczynienia jest nadmiernie wygórowana.

W tym zakresie, do apelacji prokuratora, aktualność zachowują argumenty przytoczone przy omówieniu apelacji pełnomocnika wnioskodawczyni, bowiem choć skarżący odmiennie oceniają wysokość sumy zadośćuczynienia, to jednak opierają się na tożsamy argumentach – braku jej adekwatności do stopnia krzywdy poszkodowanej. Wbrew stanowisku prokuratora, w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy, dla ocen i ustaleń w tym zakresie, sam czasokres tymczasowego aresztowania wnioskodawczyni nie jest okolicznością zasadniczo wpływającą na wysokość sumy zadośćuczynienia. Jak wskazano wyżej, decydujące znaczenia ma wiek K. S., która w czasie, gdy zaangażowała się w działalność skierowaną przeciwko komunistycznemu państwu miała zaledwie 15 lat i tyleż samo w dacie zatrzymania i tymczasowego aresztowania. O ile rację ma prokurator, że orzecznictwo wypracowało stanowisko, że zadośćuczynienie powinno być ustalane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życia, to powyższe nie oznacza braku obowiązku uwzględnienia przez Sąd okoliczności konkretnej sprawy. Przy ustalaniu rozmiaru - stopnia krzywdy, zawsze mają one znaczenie priorytetowe i każdorazowo skutkują obowiązkiem Sądu do indywidualnego ustalania rozmiaru krzywdy. Uwzględnienie tych wszystkich okoliczności, w pełni uzasadnia stanowisko Sądu Okręgowego, że zadośćuczynienie w kwocie 100.000zł stanowi rekompensatę krzywdy doznanej

przez zaledwie 15 letnią wnioskodawczynię na skutek jej zatrzymania, a następnie wykonywania tymczasowego aresztowania w czasie i warunkach zrekonstruowanych przez Sąd Okręgowy.

Sąd Okręgowy nie uchybił także regulacji art.554 § 2a i § 2b pkt 1 kpk.

Wobec lakoniczności uzasadnienia apelacji w tym zakresie trudno ustalić, z czego prokurator wywodzi uprawnienie Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie do występowania w sprawie rozpoznawanej w charakterze strony reprezentującej Skarb Państwa. Sąd Okręgowy odmienne stanowisko w tym przedmiocie wyraził w postanowieniu wydanym na rozprawie w dniu 14 stycznia 2021r, w którym wskazał, że w niniejszej sprawie przepisy art. 554 § 2a i § 2b nie mają zastosowania. Skoro prokurator sformułował w tym zakresie zarzut to oznacza, że z oceną Sadu się nie zgadza, jednak nie uzasadnił, z czego odmienny pogląd wywodzi. Z pewnością nie uprawnia do niego sama treść przepisów, których obrazę ten skarżący zarzuca.

Zmiana art. 554 § 2 kpk dokonana ustawą z dnia 19 lipca 2019r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, skutkowałą wprowadzeniem dodatkowej strony postępowania w sprawach odszkodowawczych uregulowanych w rozdziale 58 kodeksu postępowania karnego, a to Skarbu Państwa (art. 534 § 2a kpk). W art. 554 § 2b kpk wymieniono podmioty reprezentujące Skarb Państwa. Jak słusznie przyjmuje się w doktrynie, uprawnienie do reprezentowania Skarbu Państwa

oparte zostało na kryterium „zawinienia” w zaistnieniu podstawy do dochodzenia odszkodowania (Komentarz do kodeksu postępowania karnego, tom II pod red. Dariusza Świeckiego, LEX/el.2022). Wniosek taki jest w pełni uprawniony, gdy uwzględnić, że organem reprezentującym Skarb Państwa jest prezes sądu, w którym wydano ostateczne orzeczenie kończące postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności karnej, stosowania środka zapobiegawczego, środka zabezpieczającego lub zatrzymania (art. 554 § 2b pkt 1 kpk), albo prezes sądu pierwszej instancji, w którym wydano zmienione orzeczenie – jeżeli orzeczeniem, o którym mowa w pkt. 1, zmieniono orzeczenie sądu pierwszej instancji i zastosowano środek, w związku z którym nie przysługuje odszkodowanie (art. 554 § 2b pkt 2 kpk). Podobne kryterium, w pkt. 3, zastosowano do organu niesądowego, który dokonał zatrzymania, jeżeli sąd uwzględnił zażalenie na zatrzymanie albo jeżeli takiego zażalenia nie rozpoznawał. Wobec regulacji art. 8 ust. 3 ustawy lutowej, do postępowań prowadzonych na jej podstawie, odpowiednie zastosowanie mają przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego. Tym samym, co do zasady, w sprawach prowadzonych w trybie ustawy lutowej stosuje się także art. 554 § 2a i § 2b kpk. Zasada ta nie ma jednak zastosowania w sprawie rozpoznawanej. Z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że wnioskodawczyni została tymczasowo aresztowana na podstawie postanowienia prokuratora a jednocześnie w sprawie, dla potrzeb której stosowano środek nie wydano orzeczenia kończącego

postępowanie. Tym samym, wobec wnioskodawczyni zastosowanie znajduje przepis art. 11 ust. 2 ustawy lutowej a w takich warunkach brak jest okoliczności faktycznych wskazanych w art. 554 § 2b kpk, które mogłyby skutkować powiązaniem organów ujętych w tym przepisie – prezesa sądu - z podstawą dochodzonego zadośćuczynienia. Trudno nie oprzeć się wrażeniu, że dokonując nowelizacji art. 554 kpk, poza zainteresowaniem ustawodawcy pozostała regulacja ustawy lutowej i różnorodnych podstaw odszkodowawczych rysujących się na jej tle.

Niezależnie od powyższego, Sąd Okręgowy słusznie także wskazał, że ustawa lutowa zawiera odrębną regulację w zakresie stron postępowania, przyznając taki status Skarbowi Państwa w ściśle określonej sytuacji, a to zwrotu mienia objętego przypadkiem lub konfiskatą na rzecz Skarbu Państwa oraz przedmiotów zatrzymanych w toku postępowania w warunkach wskazanych w jej art. 10.

Wniosek

W apelacji pełnomocnika wnioskodawczyni – o zmianę wyroku poprzez zasądzenie na jej rzecz dalszej kwoty 222.844,49 zł.

W apelacji prokuratora – o uchylene orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadne

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Bezzasadne zarzuty apelacji.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	-----
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	

5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<i>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
<u>Całość orzeczenia.</u>	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Bezzasadność zarzutów obu apelacji.	
<i>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany

Zwięźle o powodach zmiany	

<u>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>		
<u>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</u>		
1.1.	-----	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		

2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		

3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		

6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz K. S. kwotę 120 (stu dwudziestu) zł z tytułu zwrotu kosztów pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym, kosztami postępowania apelacyjnego obciążono Skarb Państwa - stosownie do art. 13 Ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób

represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

7. PODPIS

Anna Zdziarska Ewa Gregajtys Paweł Dobosz

<u>1.3. Granice zaskarżenia</u>			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Oddalenie wniosku ponad zasądzoną kwotę.		
<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do wysokości zadośćuczynienia		
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<u>1.4. Wnioski</u>		

#	Uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

<u>1.3. Granice zaskarżenia</u>			
Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wysokość zadośćuczynienia i ustalenie co do stron.		
<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do wysokości zadośćuczynienia		
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu		

	przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<u>1.4. Wnioski</u>		
#	Uchylenie	# Zmiana